

۳ **جامعه‌شناسی پیاده‌روی اربعین**

۴ **مسیرهای منتهی به خانه دوست**

درآستانه

رواق

مغناطیسی به نام حسین علیه السلام

نجمه دریابیگی

تا حالا خودت را میان یک میدان مغناطیسی عجیب حس کرده‌ای؟ حال این روزهای آدم‌ها در کربلا، شبیه براده‌هایی است که در میدان مغناطیسی قرار گرفته‌اند.

دلت بین دو مغناطیس عجیب گیر کرده است. انگار که ذرات وجودت از هم متلاشی شده‌اند، تکه‌هایی از آن به سمت مشبک‌های ضریح حسین علیه السلام جذب می‌شود و تکه‌های دیگرش را گلدسته‌های حرم حضرت عباس علیه السلام می‌رباید.

اینجاست که دلت می‌خواهد بند بند وجودت از هم جدا شود، در این مغناطیس عمیق حل شوی و هر یک از ذرات وجودت دو دستی بچسبند به حرم حسین علیه السلام و برادرش.

وجودت عطر حرم گرفته و نگاهت در حال و هوای اربعین حرم این دو برادر ذوب شده است...

این مغناطیس عجیب، در تو کششی ایجاد کرده که دلت نمی‌خواهد از بهشت خدا روی زمین کنده شوی. دلت می‌خواهد همیشه اربعین باشد، همیشه پیاده‌روی باشد، همیشه بین الحرمین باشد، همیشه حسین علیه السلام باشد و ابوالفضل علیه السلام و همیشه قلبت را ذره ذره کنی در این مغناطیس عجیب؛ در این وادی حیرانی!

در این دریایی که روح تو را می‌برد و روحی تازه برمی‌گرداند؛ روحی سیراب از زیارت حرم عشق!

و روحی که طلا شده؛ طلای ناب عشق حسین علیه السلام را به جان گرفته و این است خاصیت صاحب نام اربعین، مغناطیسی به نام حسین علیه السلام...

تجلی شور و شعور

مهدی سعیدی

بار دیگر افق یک ملت به وقت کربلا رسیده است و دل‌ها در تب و تاب زیارت گرم و به پیاده‌روی اربعین ختم شده است. فرقی نمی‌کند که شرایط برای رفتن جور است یا نه! مهم آن است که هر کس نام حسین علیه السلام را شنیده و غم و عشقش بر دلش نشسته، آرزومند دیدار است. لذا حماسه دیگری در راه است که تنها حسین علیه السلام می‌تواند خالق آن باشد!

نباید فراموش کرد که هر حرکت اجتماعی اگر بخواهد ماندگار و اثرگذار باشد، باید با دو مؤلفه شور و شعور همراه شود. فقدان شور و عشق در فعالیت‌های اجتماعی مانعی است برای حرکت مؤثر و ایجاد خیزش عمومی. به واقع، شور به مثابه انرژی مثبتی است که نمی‌گذارد حرکت‌های اجتماعی از تاب و توان بیفتند و به تدریج به حرکتی محافظه‌کارانه و خنثی و بی‌اثر تبدیل شده و در نهایت به محاق و فراموشی سپرده شود!

از سوی دیگر، شعور و عقلانیت تضمین‌کننده درستی عملی و تطابق جهت حرکت با آرمان‌ها و اهداف است تا نگذارد حرکت‌های اجتماعی به اقدامی ضدارزش تبدیل شود. چه بسیار نهضت‌ها و جنبش‌های اجتماعی که در طول تاریخ با کمرنگ شدن شعور و عقلانیت، از مسیر حق خارج شده و حتی به ضد خود تبدیل شده‌اند.

در پیاده‌روی میلیونی اربعین حسینی نیز حضور توأمان شور و شعور است که این حماسه بزرگ را خلق کرده است. حاصل این شور و شعور، تحول و تعالی ماهوی اربعین و تحقق ابعاد متعالی این حماسه بزرگ است. امروز این حرکت از یک مراسم معنوی صرف فراتر رفته و مرزهای سیاست و فرهنگ را نیز درنوردیده است. امروز اربعین به بزرگ‌ترین اجتماع جوانان انقلابی برای تقویت روحیه انقلابی و مبارزه با ظلم و جور استکبار جهانی بدل شده است. این باور را می‌توان در شعارها و نمادهای موجود در راهپیمایی اربعین مشاهده کرد.

هر موبک غرفه کوچکی برای کودکان داشته باشد

حکمت قاسم‌خانی

میگه دارم میرم زیارت امام حسین... خوب دوست داشتی اون موقع که امام حسین اومد به کربلا تو هم باهش می‌بودی میگه آره... خوب چیکار می‌کردی دیگه هر کسی به ذوق خودش یه چیزی میگه یکی میگه بهش آب می‌دادم یکی میگه به یاریش می‌رفتم بعد آخر سر بهش میگیم حالا که تو داری این لباس رو می‌پوشی تو هم میشی سرباز امام حسین چطوری می‌تونی امام حسین رو یاری کنی... فرزندش امام زمان است و تو الان شدی سرباز امام زمان و پدر و مادر خودشون باهشون عکس می‌گیرند این دیگه یادگاری می‌مونه تو ذهنشون آخر سر هم بهش میگیم حالا که رفتی کربلا کنار امام حسین برای ظهور امام زمان دعا بکن و این یک خاطره تو ذهن بچه هست.

اگر پیشنهادی دارید که برای مثال کانون پرورش فکری کودک و نوجوانان و نهادهایی که مسئول هستند هم بیایند پای کار تا اینکه ما بتونیم در سال‌های آینده مشابه این فعالیت را حداقل در هر ۵۰ مثلاً موبک یا صد موبک داشته باشیم بفرمایید.

طبیعتاً شلوغی مرزها و سختی‌های این مسیر و حالت غمی که اربعین دارد روی بچه آثار خود را داره ولی بچه با همون حالت بچگی خودشون تحمل بعضی از اون روال سختی‌هایی که بزرگان دارند را ندارند روی این حساب من از همه دوستان خودم تقاضا کردم و همچنین بقیه مجموعه‌های فرهنگی بیایند در حد توان خودشان در کنار هر موبکی من میگم که خانواده‌ها می‌آیند برای استراحت،

همین که بچه باید کنار پدر و مادرش بخوابد حداقل یک اتاق سه در چهار داشته باشه ۱۲ متر بچه با این حال اربعینی خودش در اینجا بازی بکنه و این خاطره خوش تو ذهنش بمونه و باعث میشه که هر سال خودش تشنه تر باشه و خودش بخواد اربعین بعدی برود کربلا نه اینکه یک بار بهش سخت بگذره و بگه دیگه نمیام.

غروب شانزدهم صفر در حوالی عمود هزار بین نجف و کربلا در حسینیه ریحانه النبی جنب و جوش و شور و نشاطی بین کودکان و نوجوانان عاشورایی و اربعینی در غرفه کودک و نوجوان این موبک برپا بود. موسی موحدی مسوول این غرفه و مربی هنری کودک با سایت عطش گفتگویی داشته که می‌خوانید.

حاج آقا موحدی شما چند ساله که در پیاده‌روی شرکت می‌کنید؟ شغل و تحصیلاتتان را هم بفرمایید.

توفیق داریم حدود ۱۲ سال در این مسیر هستیم و کار فرهنگی مان را تقریباً ۵ ساله شروع کردیم قبلاً به عنوان زائر بودیم و نگاهمان به این دید بود که در کنار پذیرایی و اسکان کار فرهنگی هم انجام بدهیم و غرفه ما که غرفه کودک و نوجوان هست در کنار بازی‌هایی که برای بچه‌ها هست با کودکان صحبت هم می‌کنیم که هدفشان از آمدن به پیاده روی اربعین چی هست و در این غرفه مثلاً نقاشی‌هایی که می‌کشند فقط رنگ آمیزی نیست و از آنها می‌خواهیم که هدفشان را طراحی و نقاشی کنند.

من خودم طلبه و ۱۸ ساله در این حوزه هستم و رشته من کار با کودک هست و به نظر من همانطور که روایت داریم بچه‌ها را از همان کودکی وقتی که عادتش بدهیم به همان کار به همان منوال بار می‌آیند روی همین حساب گفتیم چون مسیر سمت امام حسین و محیط آماده است و در کنار پذیرایی و اسکان یک غرفه کودک بزنیم که در کنار نقاشی و بازی‌هایی که با بچه‌ها داریم باهشون صحبت هم می‌کنیم.

یه نمونه کاری که ما اینجا داریم همین پوشیدن لباس تعزیه اولیا یا اشقیاء توسط کودکان هست این لباس رو به بچه‌ها می‌پوشانیم باهشون صحبت می‌کنیم که علی آقا مثلاً از کجا اومدی داری کجا میری؟

پنج‌ره

پرهیز از زیاده‌گویی

خودداری کردن از پرحرفی، گزافه‌گویی، بیهوده‌گویی از اموری است که همه جا، خصوصاً در سفر معنوی اربعین باید رعایت شود، تا مبادا به دل شکستن، بحث و جدل، غیبت، سوء تفاهم و عیب‌جویی، منجر نشود. در این سفر معنوی تمام سعی زائر باید در ذکر و تفکر و تدبیر باشد، تا آثار معنوی و برکات آن بیشتر و بهتر به جانش بنشیند.

گرما و زائر امام حسین علیه السلام

امام صادق علیه السلام: زائر حسین علیه السلام وقتی به قصد زیارت از خانه‌اش خارج می‌شود، سایه‌اش بر چیزی نمی‌افتد، مگر اینکه آن چیز برایش دعا می‌کند و هنگامی که آفتاب بر او بتابد، گناهایش را از بین می‌برد، همان‌طور که آتش هیزم را از بین می‌برد.

کامل‌الزیارات، صفحه ۲۷۹

یک خانواده ۷ نفره، یک دنیا معرفت

فریبا مهدی پور

از طبس آمده بودند، دلشان پر از شور حسینی بود، عشق به مولا سختی ها را برایشان هموار کرده بود ۵ فرزند داشتند و یکی از آنها طفلی سه ماهه بود، خانواده غلامحسین نظری را می گویم. پر از صفا و صمیمیت بودند، سر سفره صبحانه شان رسیدم خودم را معرفی کردم.

از کجا آمده اید و هدفتان از پیاده روی چیست؟

من غلامحسین نظری هستم اهل طبس، هر سال همراه با خانواده ام برای پیاده روی اربعین می آییم ۵ فرزند دارم علیرضا ۱۴ ساله، امیر رضا ۱۱ ساله، اسما و زهرا ۸ و ۶ ساله و این آخری امیر عباس ۳ ماهه که امسال اولین سالش است. هر سال همه ی بچه ها را با خودم می آورم و همه ی افتخارم این است که عشق به سیدالشهدا را در وجود کودکانم بکارم.

مسیر با وجود بچه ها برایتان چطور بود؟

برای ما که سخت نیست ما که هر لحظه پذیرایی می شویم و هر جا بخواهیم استراحت می کنیم برای خانم حضرت زینب و کودکان امام حسین سخت بوده (با گریه و ناراحتی) حضرت رقیه را جا می گذارد و وقتی به کربلا می رسد شرمنده داداش می شود.

به سراغ خانم نظری می روم.

خانم نظری شما پیاده روی را چگونه می بینید؟

پیاده روی معرفت می خواهد، اشتیاق می خواهد، هر نیم ساعت می نشینم و طفلم را شیر می دهم و از پیاده روی لذت می برم تا عمر دارم ان شاءالله پیاده روی اربعین را ترک نمی کنم در هر شرایطی باشم.

جامعه شناسی پیاده روی اربعین

زینب سادات نژاد الحسینی

پیاده روی اربعین پدیده ای چند بعدی شامل: تجربه زیارت، اقتصاد اربعین، سیاست در اربعین، هویت اربعینی، محیط زیست و... می باشد. این نوشتار به بررسی راهپیمایی عظیم اربعین از منظر جامعه شناسی در سطح تحلیل خرد و کلان می پردازد.

حضور میلیون ها انسان در راهپیمایی اربعین اگرچه رفتاری جمعی در ابعادی میلیونی است اما افراد حاضر در این راهپیمایی در عین حضور در جمعیت، خلوتی با خود و خدای خود و توجه و توسلی نیز با امام حسین علیه السلام دارند.

از جمله آثار این راهپیمایی عظیم، نهادینه شدن اینار و از خودگذشتگی در شخصیت افراد است. ایثارگری، از خود گذشتگی و مهمان نوازی و خدمت به زائران و محبان اهل بیت علیهم السلام در دورانی که خودخواهی و بی توجهی به دیگران در حال گسترش است ارزش دوچندانی دارد. همچنین افراد با سلیقه ها و فرهنگ های مختلف در کنار یکدیگر و قدم به قدم با هم برای رسیدن به مقصدی مشترک همکاری می کنند و این تفاوت ها باعث نمی شود که به یکدیگر کمک نکنند.

یکی دیگر از دستاوردهای روان شناختی این پیاده روی، درک متقابل اطرافیان و کمک به هم نوع است. افرادی که با برنامه ریزی خودشان و پذیرفتن سختی ها و هزینه های مالی تصمیم می گیرند در این حرکت عظیم نقشی ایفا کنند.

از سوی دیگر می توان به بازیابی هویت دینی و شیعی در پیاده روی اربعین حسینی پرداخت.

هویت از یک سو بر همسانی و تشابه و از سوی دیگر بر تفاوت و تمایز دلالت می کند؛ بدین معنی که اعضای یک گروه، درون مرز مشخص و بر اساس شاخصه های هویتی به نوعی با هم شباهت دارند. از سوی دیگر افراد در خارج از این محدوده و در فراسوی مرزهای نمادین از دیگر گروه ها متمایز و بر اساس ویژگی های اختصاصی و تفاوت با دیگران مشخص می شوند. به بیان دیگر در خارج از مرزها، به جای هویت با مفهوم هویت ها روبرو هستیم که ناشی از تفاوت و گاهی تقابل هویت ها است. احساس لذت "ما" بودن و کثرت و پرشماری میان افراد متعلق به یک هویت در نهادینگی و تثبیت آن هویت کمک شایانی می کند.

"خاله نرگس" در دوراهی شهرت و حُب الحسین

مجتبی بزرگر

آزاده آل ایوب دو سه سال پیش به آرزویش رسید و اربعینی شد! آزاده آل ایوب یا خاله نرگس کودکان می گوید: به نظر من هرکسی باید یکبار در عمرش، پیاده روی اربعین را تجربه کند؛ وقتی در این فضا قرار می گیرد هم ثواب زیارت اربعین را می برد و هم از این همه اتحاد و همدلی، یکرنگی و همبستگی آدم ها سردوق می آید؛ چرا که همه شان دلداده عشق اند و به سمت هدف مشترکی حرکت می کنند. واقعاً هرچه دارند در طبق اخلاص می گذارند و هیچکس احساس کمبود نمی کند. فقیر و غنی کنار همند و در این مسیر هرکس هر چیزی می خواهد به دست می آورد و نیازمندی اش برطرف می شود.

آزاده آل ایوب به معجزه القای معنویت و تعالی در اتحاد و همدلی اربعین حسینی اشاره می کند؛ وقتی همه آدم ها هم سفره و هم سطح می شوند و اثری از کینه، حسادت، تهمت، دروغ و صفات رذیله نیست؛ در هر قدم جاده اربعین، زائر احساس غرور می کند و به اوج عزت و کرامت انسانی می رسد. من فکر می کنم هرکسی در مسیروش قدم بردارد به آن ارج و قرب می رسد؛ این اتفاق از صدقه سر امام حسین علیه السلام برای زائر ابا عبدالله می افتد. خانه شان را در اختیار زائران قرار می دهند و از همه دارایی شان می گذرنند تا بهترین پذیرایی را از زائران امام حسین علیه السلام بکنند.

آل ایوب به نقل روایتی از زیارتش به سامرا پرداخت و تصریح کرد: همه جای این سفر برایم خاطرانگیز و دوست داشتنی بود؛ اما سامرا رفتم خیلی سخت گذشت؛ پاهایم تاول زدند و کمرم گرفت. ترسی که خیلی ها شاید از رفتن به سامرا داشتند و هر مسیری که می رفتیم و هر عطشی که داشتیم ساعت ها انتظار می کشیدیم برای اینکه ماشینی پیدا شود. همه سختی ها را می دیدم و می گفتم روز قیامت؛ آنجا این عشقم را با شما معامله می کنم.

او درباره کارهایی که درباره اربعین رادیو و تلویزیون انجام داده است، خاطرنشان می کند: به نظر می آید سوژه های اربعین زیاد، متنوع و جذابند، چقدر پرداختن به زوایای مختلف اربعین لازم است تا تمام جهان با این پدیده مهم آشنا شوند و بدانند این همه راهپیمای حسین برای چه و با چه اهداف و احساساتی پا به میدان می گذارند. فیلم هایی که ماندگارند ساخته شود؛ نذر کنند سربالی در تلویزیون بسازند تا اربعین بین المللی به تصویر کشیده شود تا همگان با ابعاد و زوایای آن آشنا شوند.

مسیرهای منتهی به خانه دوست

زهرا قنبری

با فرا رسیدن ایام اربعین حسینی، هر ساله میلیون ها عاشق اباعبدالله الحسین (علیه السلام) با پای پیاده از هر نقطه جهان به سوی کربلای معلی همچون سیل خروشان باهم همراه می شوند. بالاخص مردم عراق که از مسیرهای مختلف و حتی صعب العبور راه می پیمایند و خود را به بارگاه ملکوتی سید و سالار شهیدان می رسانند. حال و هوای عاشقان را به گوش جان می توان شنید.

در بین افراد حاضرانواع و اقسام اقشار به چشم می خورد، از کودک خردسالی که با قدم های کوچک اما استوار راه را می پیماید تا پیرزنی که توان راه رفتن ندارد و صندلی چرخ داری را ضامن قدم هایش کرده به چشم می خورد.

اراده، عشق، شور و شعف عارفانه در بین جمعیت، از خادمین عراقی، ایرانی گرفته تا سایر کشورها به چشم می خورد. گویی کربلایی دیگر در قرن ۲۱ شکل گرفته، از جان سوزانی که در حسرت و تشنگی یاری به امام حسین (علیه السلام) بودند، در آن روزی که امامشان فرمود: هل من ناصر ینصرنی... آری این چنین ارادت و نفرتشان را از یزیدیان آن زمان و عصر حاضر نشان می دهند.

کودک عراقی را می بینم که سینی خرما به سر دارد و در بین راه زائران دو زانو نشسته و و با زبانی که به ظاهر مفهوم نیست اما در دل و جان مردم می نشسند طلب می کند بفرمایید، خرما... شنیده ام مردم این سرزمین از غنی گرفته تا فقیر یک سال مال اندوزی می کنند برای پذیرایی از زائران اربعین حسینی.

شنیده بودم و به چشم هم دیدم که عشق به حسین (علیه السلام) دین و مذهب نمی شناسد، از هر تمدن و قوم و طایفه که باشی حسین در قلب تو جای دارد اگر طالب آزادی و ایثار باشی، باور کنی اینان با پای جان دور حرم حسین (علیه السلام) طواف می کنند و سر می برند از وابستگی های مادی و دنیوی شان، یک صدا هستند با هر زبانی که باشند "لیک یا حسین" گویان به دنبال کسی هستند که حاضر، اما غایب از نظر است، این را من نمی گویم آنان نشان می دهند با رفتار و کردارشان...

در بین زائران افرادی را می بینم که یادبودی از شهدا به همراه دارند و به نیابت از آنان قدم در راه عشق بر می دارند هر کسی در حد توان هرچند کوچک دارد کاری می کند که در دل ارباب خود را جا کند، مبارکتان باشد این دل دادگی، گوارای وجودتان باشد این سر دادگی.

چهل روضه بی سر

کاتبی کو که حدیث متواتر بنویسد
چشم بر شط کف آلود جواهر بنویسد

خنکای کفی از علقمه را حس کند آنگاه
هر حدیثی به دلش شد متبادر بنویسد

تا چهل منزل از این بادیه نی نامه بخواند
و چهل روضه بی سر به منابر بنویسد

عشق بر منبری از نیزه از این سمت وزیده
کاش دستی به زمین های مجاور بنویسد

کاش می آمد و با دستخط یاس سه ساله
شرح دلتنگی گل های مهاجر بنویسد

اربعین و شب و ماه و می گلگون به پیاله
کیست بر علقمه تا گریه "جابر" بنویسد

"این طالب" به لبش ندبه مشروح بخواند
شرحی از ناحیه غایب حاضر بنویسد

محمد حسین انصاری نژاد

قطعه ای از بهشت

حکمت قاسم خانی

در گوشه ای از حرم امام علی (علیه السلام) ایستاده و با چشمانی اشکبار از دور به ضریح نگاه می کند. به سختی ایستاده است، با دوعصا زیر بغل سعی می کند از سنگینی فشار بر روی تنها پایی که روی آن ایستاده بکاهد. اسمش محمد علی جعفری و اهل افغانستان است. او دوسال است که ساکن شهر قم است و تا قبل از این چهاربار در ایام اربعین به زیارت آمده است. اما اینبار سفر امسال برای شرکت در پیاده روی اربعین کاملاً متفاوت است. محمد علی یک سال و نیم پیش پای چپش را به دلیل شکستگی و عفونت قطع می کنند، اما این باعث نمی شود که او از سفر پیاده روی اربعین منصرف شود.

وی گفت: تحمل دوری نیامدن به این سفربرایم خیلی سخت بود؛ فرزند نام خیلی گفتند نرو و این سفر برایت سخت است قبول نکردم، با ریسرفر بستم و با همراهی همسرم راه افتادیم. حکایت امثال محمد علی جعفری، روایت عشق به امامی است که تو را با هر معلولیتی گاه با یک پا و یا روی ویلچر به سمت خود می خواند و در مسیری قدم برمی داری که مقصدش قطعه از بهشت است.

یک میلیون زائر اربعین به کشور بازگشتند

سردار رادان: فرمانده کل انتظامی کشور گفت: تا امروز بیش از ۳ میلیون نفر برای پیاده روی اربعین از کشور خارج شده اند. یک میلیون نفر از این افراد به کشور بازگشته اند و به تدریج باید منتظر موج بازگشت باشیم. مدیرکل راهداری کرمانشاه هم گفت: دیروز از مرز خسروی ۲۰ هزار و ۵۷۷ نفر از کشور خارج شده و ۴۵ هزار و ۲۹۰ نفر هم وارد شده اند.

عراق از امروز گرم می شود

مرکز ملی پیش بینی و مدیریت بحران سازمان هواشناسی کشور اعلام کرد: از امروز دمای هوای شهرهای زیارتی عراق به تدریج ۲ تا ۵ درجه افزایش افزایش می یابد.

بر اساس جدیدترین خروجی نقشه های پیش یابی و مدل های جوی مرکز ملی پیش بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوای سازمان هواشناسی کشور پیش بینی می شود بیشینه دمای هوا شنبه و یکشنبه در نجف، کربلا، سامرا و کاظمین به ۴۴ تا ۴۵ درجه سلسیوس برسد.

سازمان هواشناسی اعلام کرده روند تغییرات دما در گذرگاه های مرزی ایران نیز در هفته پیش رو افزایشی است.

پویش نذر بازگشت

در این پویش زائرانی که با خودروی شخصی به مرزها رفته اند و خودرویشان جا دارد، در بازگشت، زائران دیگر را همراه خود به مقصد می رسانند. وزیر راه و شهرسازی گفت: این پویش، بهترین کمک به ناوگان حمل و نقل عمومی است.

